

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИДАНИМИ АВАНСАМИ ПОСТАЧАЛЬНИКАМ ТА ПІДРЯДНИКАМ

(Представлено к.е.н., доц. Гайдучок Т.С.)

Стаття зосереджена на дослідженні системи обліку розрахунків за виданими авансами постачальникам та підрядникам. Внесено пропозиції щодо вдосконалення обліку розрахунків за виданими авансами з метою формування достовірної інформації для прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: видані аванси, розрахунки з постачальниками та підрядниками, договір купівлі-продажу.

Постановка проблеми. Майже всі суб'єкти господарської діяльності так чи інакше споживають товари та послуги інших суб'єктів. Організація обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є необхідною умовою ефективної співпраці з контрагентами, оскільки забезпечує дотримання розрахункової дисципліни, що в свою чергу впливає на платоспроможність підприємства та фінансово-господарську діяльність.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідженню цих проблем присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема, таких як Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Р. Грачова, І. Губіна, В.А. Єрофєєва, А.А. Єфремова, В.М. Костюченко, В. Моссаковський, М.С. Пушкар, Б. Райан, Н.В. Рассулова, В.О. Шевчук та інші. Разом з тим, вивчення наукових праць та практики господарської діяльності свідчить про те, що деякі з теоретичних положень відносно трактування розрахунків є дискусійними, а ряд важливих аспектів їхньої організації та методики обліку потребують удосконалення. У зв'язку з цим вибір теми дослідження та його цільова спрямованість є достатньо актуальними.

Метою статті є дослідження організації обліку розрахунків за виданими авансами постачальниками та підрядниками.

Викладення основного матеріалу. В основі господарської діяльності будь-якого суб'єкта господарювання лежать процеси придбання та реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Реалії сьогодення свідчать, що стан розрахунково-платіжної дисципліни безпосередньо впливає на фінансове становище підприємства, адже у разі відволікання значних сум у дебіторську заборгованість воно може виявитися неплатоспроможним.

Процес постачання (придбання) – це сукупність операцій, спрямований на забезпечення підприємства предметами та засобами праці, необхідними для здійснення господарської діяльності. Основним моментом обліку процесу постачання є облік розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками.

Постачальники – це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей (сировини, палива, матеріалів, запасних частин, МШП), надають послуги, виконують роботи. Підрядники – це спеціалізовані

підприємства або фізичні особи, які виконують будівельно-монтажні роботи при спорудженні об'єктів на підставі договорів підряду на капітальне будівництво [2].

Розрахункові взаємовідносини між постачальниками (підрядниками) і покупцями виникають у процесі господарської діяльності підприємств і цим відносинам, як правило передують укладення договорів (контрактів) купівлі-продажу товарно-матеріальних цінностей, договорів підряду на виконання різних робіт, надання послуг тощо. Це найбільш розповсюджена та важлива основа виникнення зобов'язань, основна форма реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці [5].

Договір купівлі – продажу може здійснюватись на умові попередньої оплати, коли перша подія у постачальника (підрядчика) – це отримання грошових коштів, а друга подія – відвантаження продукції, виконання робіт, надання послуг.

Організація аналітичного обліку розрахунків з постачальниками має забезпечити можливість отримання необхідних даних по: акцептованих та інших розрахункових документах, термін оплати яких не настав; неоплачених у строк розрахункових документах за невідфактурованими поставками; прострочених оплатою векселях; отриманих комерційних кредитах [3].

У ряді випадків підприємства під поставку матеріальних цінностей або під виконання робіт (послуг), а також при оплаті продукції і робіт, прийнятих від замовників за частковою готовністю, можуть видавати аванси. Аванс є грошовою сумою або іншою майновою цінністю, яка передається в рахунок виконання договірної зобов'язання (наприклад, у рахунок наступних поставок). Це повний або частковий платіж. Здійснюючи авансовий платіж, покупець фінансує продаж за деякий час до надходження товару. Для обліку розрахунків за виданими авансами під поставку матеріальних цінностей (виконання робіт, надання послуг), а також з оплати продукції та робіт, прийнятих замовником за частковою готовністю, передбачено рахунок 371 "Розрахунки за авансами виданими". Авансові платежі постачальникам та іншим підприємствам оформлюють платіжними дорученнями, в яких міститься посилання на укладений договір. Підтвердженням проведених платежів є виписка банку. Зарахування оформлюється розрахунком (довідкою) бухгалтерії. Аналітичний облік за рахунком 371 "Розрахунки за виданими авансами" ведеться в розрізі окремих одержувачів грошових коштів у вигляді авансових платежів (за кожним дебітором). Загальний порядок обліку розрахунків за авансами виданими наведено на рис. 1.

Реалії сьогодення свідчать, що при виборі потенційних партнерів потрібно вивчити різні аспекти їх діяльності: правовий, тобто вивчення норм і правил, що діють в країні потенційного партнера та мають пряме або непряме відношення до співробітництва; технологічний – вивчення технічного рівня продукції підприємства, його технологічної бази та виробничих можливостей; науково-технічний – дані про організацію науково-дослідних робіт і витрат по них; організаційний – вивчення організації управління підприємством; економічний – оцінка фінансового положення підприємства. Ефективне співробітництво в сфері зовнішньоекономічної діяльності залежить від зазначених чинників, що доводить необхідність розробки методики аналізу та оцінки потенційних партнерів при здійсненні експортно-імпортних операцій [2].

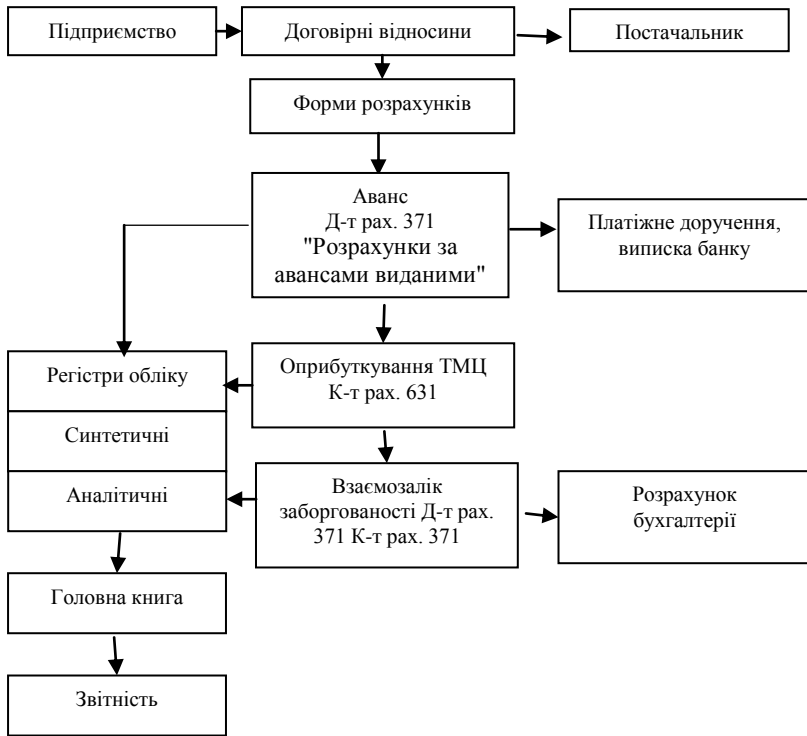

Рис. 1. Загальна схема обліку розрахунків за авансами виданими

З метою розмежування заборгованості, яка виникає після здійснення факту відвантаження або отримання товарів (виконання робіт, надання послуг), і заборгованості, що утворилася в результаті авансових платежів (отриманих чи наданих передоплат в іноземній валюті) рекомендується підприємствам відкривати окремі субрахунки другого порядку до субрахунків 371 та 681: 3711 “Розрахунки за виданими авансами в національній валюті”; 3712 “Розрахунки за виданими авансами в іноземній валюті”; 6811 “Розрахунки за авансами, отриманими в національній валюті”; 6812 “Розрахунки за авансами, отриманими в іноземній валюті”. Суми, відображені на субрахунках 3712 і 6812, не будуть перераховуватись у зв’язку зі зміною валютного курсу [2].

Висновки. Отже, у результаті розрахункових взаємовідносин між підприємствами виникають зобов'язання, тобто борги чи інші зобов'язання підприємства. Будь-яка операція розрахунків, незалежного від їх форми і тривалості має на кінцевій меті отримання прибутку, і підприємство, діючи в рамках чинного законодавства та дотримуючись власних інтересів обирає для себе таких партнерів та такі форми розрахунків з ними, які принесуть їй максимальний прибуток.

Список використаної літератури:

1. Гудима К. С. Проблеми обліку експортно-імпортних операцій в Україні [Електронний ресурс] / К. С. Гудима, Л. И. Тимчина – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2011/Economics/7_81393.doc.htm
2. Доманська С. В. Документування розрахунків з постачальниками та підрядниками [Електронний ресурс] / С. В. Доманська, І. В. Луцюк – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/19000/1/12-Domanska-25-26.pdf>
3. Ільченко Д. Облік постачальницької діяльності [Електронний ресурс] / Д. Ільченко, Т. Ф. Плахтій – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_KPSN_2011/Economics/7_81990.doc.htm
4. Панфілова О. А. Основні завдання організації поточних зобов'язань підприємства [Електронний ресурс] / О.А. Панфілова – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1293/1/%D0%9F%D.pdf>
5. Сук Л. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками та з учасниками / Л.Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. – №20. – С.31-39.
6. Югас Е. Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками [Електронний ресурс] / Е.Ф.Югас – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Evu/2011_17_2/Yugas.pdf

References:

1. Hudyima, K.S. Problemy obliku eksportno-importnykh operatsij v Ukraini [Issues related export-import operations in Ukraine] available at: http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2011/Economics/7_81393.doc.htm
2. Domans'ka, S.V. Lutsiuk, I.V. Dokumentuvannia rozrakhunkiv z postachal'nykamy ta pidriadnykamy [Documentation of payments to suppliers and contractors] available at: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/19000/1/12-Domanska-25-26.pdf>
3. Il'chenko, D., Plakhtij, F. Oblik postachal'nyts'koi diial'nosti [Account of supply] available at: http://www.rusnauka.com/9_KPSN_2011/Economics/7_81990.doc.htm
4. Panfilova O. A. Osnovni zavdannia orhanizatsii potochnykh zobov'iazan' pidpryemstva [objectives of the organization of current liabilities of the enterprise] available at: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1293/1/%D0%9F%D.pdf>
5. Suk L. Oblik zobov'iazan' za rozrakhunkamy z postachal'nykamy ta z uchasnykamy [Accounting obligations on settlements with suppliers and participants]. Bukhhalteriiia v sil's'komu hospodarstvi [Accounting in agriculture], no.20, pp. 31-39.
6. Yugas E. F. Ekonomichna sutnist' dohovirnykh vidnosyn pidpryemstva ta formy rozrakhunkiv z postachal'nykamy i pidriadnykamy [economic substance of the contractual relationship the company and form of payments to suppliers and contractors], available at: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Evu/2011_17_2/Yugas.pdf

ВОЙНАЛОВИЧ Юлія Сергіївна – магістр Житомирського національного агроєкологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси:

- обліково-методичні аспекти бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства